

PRÁCE PŘIJATÉ A OBHÁJENÉ V ROCE 2009

CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

Dr. Ing. Ladislav Heryán, Th.D.

Parrhesia. Dějiny pojmu a jeho užití v janovské literatuře

*disertační práce v oboru biblická teologie, zaměření Nový zákon
(vedoucí práce Prof. Ladislav Tichý, Th.D.), 105 stran*

Práce se zabývá studiem vývoje pojmu „parrhesia“ a jeho užitím v janovské literatuře. Důraz práce je položen na novozákonní stránku dané problematiky. Pojem „parrhesia“ má původ v athénské demokracii, kde označoval svobodu slova athénskému občana ve shromáždění obce. Se zánikem demokracie pojem nabýval nových obsahů a přes řecký překlad Starého zákona, Septuagintu, se posléze stává i význačným novozákonním pojmem. V janovské literatuře je pojmu použito ve třinácti případech. V Janově evangeliu je pojem použit v devíti pasážích, které vždy souvisejí s Kristem, zatímco čtyři výskyty tohoto pojmu v Prvním Janově listě vždy souvisejí s křesťany a jejich vztahem k Bohu. V jiných janovských spisech se pojem nevyskytuje. Přínosem předložené práce je zjištění, že použití pojmu „parrhesia“ jak v Janově evangeliu, tak v Prvním Janově listě je vždy vázáno na identitu Krista, resp. křesťanů.

Mgr. Stanislav Pacner, Th.D.

Důvěřovat v člověka a důvěřovat v Hospodina (Jer 17,5–13).

Exegeticko-teologický výklad

*disertační práce v oboru biblická teologie, zaměření Starý zákon
(vedoucí práce Doc. Petr Chalupa, Th.D.), 225 stran*

Práce se podrobně zabývá úryvkem Jer 17,5–13, jeho exegezi a teologií. Vymezuje danou perikopu a vysvětluje motivy a důvody, které autora vedly k tomu, že na tyto verše pohlíží jako na text mluvící o naději a důvěře. Podrobný výklad si všímá všech možných textových, lingvistických a exegetických odstínů, zkoumá historický rámec jednotlivých výroků a navrhuje jejich možnou dataci. Zabývá se také otázkou, jaká je, popřípadě zda vůbec existuje, literární závislost na dalších podobně znějících starověkých textech, jako je Ž 1 a tzv. Amenemopova moudrost (učení) IV,6,1–12. Úryvek je následně zasazen do širší souvislosti s tématem *důvěry a naděje*, jak je lze najít v dalších textech této prorocké knihy. Nakonec se autor zaměřuje na otázku, co to znamená důvěřovat v Hospodina tváří v tvář zničení, které je prorokem předpovězeno. V tomto kontextu je zvýšená pozornost věnována tématu srdce, které se od srdce „proradného“ v dalších textech knihy posouvá k srdci

„novému“. Protože ho Starý zákon vnímá jako centrum, ze kterého vychází všechny postoje člověka (tedy i postoj naděje a důvěry), stává se tak klíčovým pojmem pro pochopení této skutečnosti.

Mgr. Julius Pavelčík, Th.D.

Synoptické podobenství v Tomášovom evanjeliu

*disertační práce v oboru biblická teologie, zaměření Nový zákon
(vedoucí práce Prof. Ladislav Tichý, Th.D.), 268 stran*

Práce se zabývá jedenácti podobenstvími v koptském Tomášově evangeliu (TmEv), která mají paralely v synoptických evangeliích. V *Úvode* poskytuje práce několik základních informací o TmEv, stručný přehled bádání o vztahu mezi TmEv a synoptiky, resp. Janovým evangeliem, a několik metodologických poznámek. V *Prehľade hľadania* jsou postupně představeny dějiny bádání o podobenstvích obsažených v TmEv. V dalších kapitolách jsou analyzována a interpretována jednotlivá podobenství TmEv (log. 8; 9; 20; 57; 63; 64; 65; 76; 96; 107; 109), jež jsou pak také porovnávána s jejich kanonickými evangeliijními paralelami. V *Závěre* je prezentován názor, že různé výsledky interpretace vztahu podobenství v TmEv a u synoptiků potvrzují celkovou nejednoznačnost vztahu TmEv ke kanonickým evangeliím.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Mgr. Pavol Bargár, Th.D.

Mýty súčasného človeka

disertační práce v oboru historická teologie a teologie náboženství, 222 stran

Práce se pokouší zachytit přístup k mýtu, který by vystihoval jeho aktuálnost pro dnešního člověka. Práce začíná pokusem uchopit význam(y) řeckého termínu *μυθος*, jeho vztahu k termínu *λογος* v průběhu dějin a kritickým vyrovnáním se s definicemi a interpretačními metodami vybraných badatelů v oblasti studia mýtů. Následně je navržena vlastní definice mýtu, v návaznosti na P. Ricoeura, L. Coupeho, D. Cupitta a dalších. Mýtus je vnímán jako dialektické spojení narace a mýtických motivů, které nejsou neměnné, ale právě v kontextu vytvořeném příběhem dostávají vždy nový význam. Tak mýty tvoří řetězce vzájemně spojených verzí, otevřené pro další interpretace v procesu „radikální typologie“. Mýty nejsou omezené na oblast náboženství, „radikální typologie“ zohledňuje také profánní kontext. Jednotlivé články řetězců mýtů mohou představovat tedy i literární díla. Vybraná díla světové literatury 20. a 21. století (M. Bulgakov: *Mistr a Markétka*; G. Orwell: 1984; H. Murakami: *Kafka na pobřeží*; P. Auster: *Skleněné město*) jsou v práci interpretována jako mýty

za pomoci metody „mýtického čtení“, která využívá imaginaci ve stejné míře jako zásady logiky. Autor navrhuje vnímat mýty jako dialektické spojení „dokonalosti“ a „otevřenosti“, které poskytuje prostor pro vstup „jiného“. To je významné i z teologického hlediska, protože „jiné“ je dané do souvislosti s „novým“, „budoucím“ (Balabán) biblické zvěsti.

Mgr. Kateřina Bauerová, Th.D.

Znovuobjevení symbolu u Louise-Marie Chauveta

disertační práce v oboru systematická a praktická teologie, 326 stran

Hlavním tématem práce je představit, analyzovat a kriticky zhodnotit pojetí symbolu u současného francouzského sakramentálního teologa Louise-Marie Chauveta, který významným způsobem ovlivnil západní, zejména římskokatolickou scénu, ale v českém prostředí je téměř neznámý. Chauvetova rehabilitace symbolického vidění skutečnosti s sebou přináší možnost vypovídat o Boží přítomnosti neideologickým způsobem. Dále navrácí zpět do teologie pozitivní hodnocení těla a tělesnosti. V první části práce autorka mapuje zdroje, ze kterých Chauvet čerpá ve svém pojetí symbolu. Zde se jedná nejen o Heideggerovu ranou filozofii, ale také o využití psychoanalýzy a konečně o Chauvetovo kritické hodnocení starší tomistické sakramentální teologie. Ve druhé části práce se autorka věnuje vlastnímu Chauvetovu pojetí. Zde na základě jeho stěžejních děl analyzuje téma bytí, řeči a tělesnosti jeho pojetí symbolu. Poslední část disertační práce tvoří kritické zhodnocení Chauvetova přínosu, a to zejména v souvislosti s jeho využitím Lacanovy teorie psychoanalýzy. Pro některé z toho vyplývající otevřené otázky hledá autorka alternativy v práci soudobých francouzských feministických filozofek.

Mgr. Lenka Klodnerová Novotná, Th.D.

Pokus o postižení role posvátna v hudbě.

Povaha a uplatnění posvátna v hudbě R. Wagnera

disertační práce v oboru historická teologie a teologie náboženství, 319 stran

Cílem práce je hledat spojovací články i rozdíly mezi religionistikou a teologií a hudbou (a uměním jako takovým). Autorka ve své práci dochází k názoru, že náboženská zkušenost člověka je ve vzájemném vztahu k estetické zkušenosti ve své plnosti. Jedná se o vztah analogický, ne identický. Pokud se snažíme postihnout roli posvátna v hudbě, musíme zahrnout historický kontext, teologické, filozofické i estetické aspekty. Poté, co tyto aspekty uchopíme, musíme se jich zbavit, abychom svobodně mohli pochopit hloubku tohoto problému.

PhDr. Pavel Kůrka, Th.D.

Samospráva farnosti v utrakvismu

disertační práce v oboru historická teologie a teologie náboženství, 162 stran

Předkládaná práce analyzuje samosprávné prvky v řízení utrakvistické farnosti. Vychází ze středověkého právního uspořádání a sleduje, jak se proměňovalo vlivem husitské a později reformační ekleziologie i vlivem světského vývoje v 16. století. Kromě úvah o volbě faráře se práce soustřeďuje na laickou správu farního majetku, zabývá se postavením a vlivem zádušních úředníků. Vzhledem k dochovanosti pramenů je těžištěm situace v českých královských městech kolem roku 1600. Práce dochází k závěru, že rozhodujícím faktorem pro uplatnění laického prvku byly světské právní zvyklosti, nikoliv konfesijní vývoj.

Mgr. Miloš Mrázek, Th.D.

Nárok na pravdu a výzva náboženského pluralismu

disertační práce v oboru historická teologie a teologie náboženství, 221 stran

Předmětem této práce jsou podoby odpovědí na výzvu náboženského pluralismu v křesťanství. Zaměřuje se na to, jak dnešní křesťané, kteří aktivně odpovídají na tuto výzvu, chápou tradiční nárok vlastního náboženství, že zprostředkovává jedinečnou pravdu Božího zjevení, a jak v tomto kontextu chápou pojem pravdy. Práce dále pojednává problémy spojené s definováním pojmu náboženského pluralismu a s tématy filozofické diskuze o povaze pravdy obecně a zvláště v náboženském jazyce.

Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th.D.

Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí

habilitační práce v oboru evangelická teologie, 369 stran

Práce pojednává o případech hromadných vražd, sebevražd, ozbrojeného povstání, teroristického útoku, masového útlaku ze strany státních úřadů a o dalších násilných událostech i o hrozbách takových událostí, které se v posledních třiceti letech staly v souvislosti s novými náboženskými hnutími. Podrobně rozebírá cestu k násilí v devíti hnutích: Svatyně lidu, Davidiáni, Řád Slunečního chrámu, Óm šinrikjó, Nebeská brána, Fa-lun-kung, Hnutí za obnovu Desatera božích přikázání, Hnutí Bhagvána Radžniše, Imanuelité.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Mgr. Jiří Blažek, Th.D.

Mesianismus ve středověkém judaismu

disertační práce v oboru judaistika, 256 stran

Práce se zabývá fenoménem, který je neoddelitelnou součástí židovského myšlení, a tedy židovských dějin a kultury od starověku po dnešek. Z řady aspektů, které se pro zpracování tematiky mesianismu nabízejí a v dosavadním bádání využívají, si autor zvolil analýzu textů, které dosud v české judaistice a religionistice nebyly podrobně představeny. Jde o apokalyptické midraše, vzniklé v blízkovýchodní diaspoře ve 4.–12. století. Jejich analýza je základem teoretické části práce, kterou doplňuje následný překlad těchto textů do češtiny.

ThDr. Noemi Bravená, Th.D.

Ježíš Kristus, bratr a bližní jednájí na mém místě.

Zástupnost v teologii Dietricha Bonhoeffera

disertační práce v oboru praktická teologie, 178 stran

Práce podává ucelený pohled na problematiku zástupnosti v teologii Dietricha Bonhoeffera. Práce je prezentována v širších souvislostech, zvláště pak s důrazem na biblickou teologii. Metodický postup představuje otevřený systém, do něhož je možno vstupovat s dalšími informacemi, přičemž prezentované výstupy zkoumání poskytují množství cenných informací pro další rozvíjení bádání o D. Bonhoefferovi. Téma zástupnosti autorka promyslela a popsala v širší teologické a ekumenické perspektivě. Tím jí nabídla širšímu spektru teologů, ale i dalším církevním pracovníkům se zájmem o hlubší porozumění dané tématice. Fenomén zástupnosti je v křesťanské teologii, a v křesťanství vůbec, centrální vzhledem na Kristovu obět' a dílo smíření.

ThDr. et Mgr. Marek Dluhoš, Th.D.

Kabalistická teurgie

disertační práce v oboru judaistika, 182 stran

Práce se věnuje historickému pojednání vztahu kabaly a teurgie v kontextu renesanční magie a novodobého českého hermetismu. Opírá se o reprezentativní literaturu a pokouší se o identifikaci podstatných historických vlivů na dané téma.

Mgr. Štěpán Lisý, M.A., Th.D.

Vykladačská činnost Mikuláše z Lyry v Postille litteralis a její význam v křesťanské exegetické tradici

disertační práce v oboru judaistika, 238 stran

Práce se zabývá především vykladačskými principy u Mikuláše z Lyry a jeho koncepcí výkladu podle doslovného smyslu (*sensus litteralis*). Předmětem práce jsou Mikulášovy tři prology k jeho *Postille litteralis* a *moralis*, ve kterých postupně vysvětluje své exegetické principy včetně některých stěžejních částí z jeho *Postilly litteralis*, kde se opakovaně pokouší svůj přístup dovysvětlit či upřesnit. Dále práce na konkrétních pasážích z Lyrových komentářů dokládá různorodost jeho exegetického přístupu, jenž čerpá jak z židovských, tak i křesťanských komentářů. Práce dále sleduje otázku Lyrova eklekticismu a principy, kterými se řídí při výběru komentářů k jednotlivým pasážím Bible.

PhDr. ThDr. Václav Mitáš, Th.D.

Penologická poimenika

disertační práce v oboru praktická teologie, 266 stran

Autor předkládá a analyzuje problematiku vězeňství a pastorační práce. První kapitola práce seznamuje s penologií, instituty detence a poimeniky. Kapitola druhá nahlíží vztahy mezi teologií, psychosociálními vědami a dalšími disciplínami jako jsou právo, lékařství aj. Problematika je vztažena k Písmu a historickým souvislostem. Práce obsahuje přehled o věznění v kontextu Starého i Nového zákona. Nechybí ani stručný přehled daného tématu v křesťanském starověku, středověku i novověku. Podrobněji je zmapována situace v našich zemích od 19. století do současnosti. Popisem systému vězeňské služby v České republice, diagnostikou a prognostikou v práci vězeňského duchovního, jakož i přímými metodami duchovenské péče se autor zabývá v kapitole šesté. V kapitole „Psychociální kontext delikvence“ je sledována teorie příčin kriminálního jednání, poruchy socializace, psychosociální, hodnotové, vztahové a psychiatrické souvislosti. Dále v práci přichází ke slovu i tematika postpenitenciární péče. Poslední osmou kapitolou je „Vnímání duchovní služby v rámci VS ČR“. Autorův výzkum se ubíral dvěma směry, mezi odsouzenými a mezi zaměstnanci vězeňské služby, a i když, jak sám uvádí, výsledky „nejdou nijak extrémně povzbuzující“, je jasné, že se duchovní služba ve věznicích stala respektovanou.

ThDr. Miroslava Stupková, Th.D.

Nabatejské náboženství v proměnách

disertační práce v oboru církevní dějiny, 225 stran

Téma práce je zaměřeno na vývoj náboženských představ a praktik Nabatejců od jejich usazení v Negevu až po zánik Nabatejského království v r. 106 n. l. a dále v době křesťanské misie a muslimské invaze v oblasti Předního východu. Autorka dokládá, že nabatejské náboženství prošlo v závislosti na politických, hospodářských a kulturních událostech specifickým vývojem.

ThDr. Milan Šimek, Th.D.

Pius II. a utrakvismus

disertační práce v oboru církevní dějiny, 222 stran

Práce se zabývá otázkami, které svou podstatou stojí na pomezí mezi politickými, církevními a také obecně kulturními dějinami. Několik kapitol je věnováno osobnosti Eney Sylvia Piccolominiho. Jádrem disertace jsou kapitoly, v nichž se autor zabývá vývojem poměrů v českých zemích a proměnami vztahu papežské kurie k Čechům v polovině 15. století. Velká pozornost je věnována jednání českého poselstva s Piem II. a jeho kardinály v Římě, jehož vyvrcholením bylo zrušení kompaktát. Analyzována je dále proměna role papežské kurie v evropské politice, snaha Jiřího z Poděbrad proměnit otázku kompaktát v celoevropský problém i neschopnost kurie zorganizovat celoevropskou křížovou výpravu proti Turkům. Samostatně je podrobena rozboru otázka diskuze mezi českými posly a jejich oponenty v čele s Piem II. z hlediska vývoje evropského myšlení.

Mgr. Hana Tonzarová, Th.D.

František Kovář ve vztahu k ekumeně

disertační práce v oboru ekumenická teologie, 395 stran

Práce se zabývá Kovářovými aktivitami na poli ekumeny ve 20. století i stavem ekumeny na počátku nového tisíciletí. Dále pak vyhodnocuje dosud málo známé materiály, různá svědectví osobní, archivní, literární, četné dokumenty a využívá také internetové zdroje. Autorka předkládá nové hypotézy, jež se týkají domácího i zahraničního zpracování tématu ekumeniky. Vyhodnoceny jsou rovněž Kovářovy ekumenické snahy v rámci Církve československé (husitské).

Mgr. Benjamin Uhrin, Th.D.

Všeobecné knězstvo v knihe Zjavenia

disertační práce v oboru biblická teologie, 167 stran

Práce zkoumá fenomén kněžství ve Zjevení Janově a dokládá, že motiv kněžství představuje promyšlenou a ucelenou koncepci této biblické knihy.

Ing. ThDr. Pavel Skala

Personalismus Ferdinanda Ebnera s přihlédnutím ke způsobům jeho recepce v české teologii

rigorózní práce v oboru systematická teologie, 109 stran

Práce představuje teologické a filozofické názory rakouského filozofa Ferdinanda Ebnera a mapuje jeho vliv na dílo jednoho z nejvýznamnějších teologů Církve československé husitské Zdeňka Trtíka a na další filozofy a teology mimo oblast Církve československé husitské, kteří se k jeho odkazu stále hlásí.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Mgr. Petr Hruška, Th.D.

Pastorační rady farností v České církevní provincii jako realizace synodality v pastorační praxi

disertační práce v oboru pastorální teologie, 683 stran

Práce se ve světle dnešní praxe pastoračních rad farností v české církevní provincii snaží prozkoumat různé modely a přístupy k práci pastoračních rad farností, teologicky je reflektovat z hlediska realizace synodality v církvi, naznačit některé možnosti synodálního chápání služby pastoračních rad a nabídnout některé praktické podněty pro podporu jejich služby v diecézích, aby pastorační rady farností mohly být účinnými nástroji pastorační služby farností jakožto učenických a sloužících komunit, které jsou na „společné cestě“ (syn-ódos) do Božího království v kontextu dnešní společnosti. Středem celé práce je „prakticko-teologická reflexe“ v páté kapitole založená na tvůrčím dialogu pramenů prezentovaných v kapitolách předchozích: (1) „kontextových východisek“, (2) „situační reflexe“, (3) „teologických základů“ a (4) „organizačních inspirací“. Navazující „strategicko-praktická perspektiva“ zachycená v kapitole šesté pak vše zaostřuje zpět do pastorační praxe tím, že navrhuje formulaci „vize synodálně chápané pastorační rady farností“ a načrtává model „strategie podporovaného růstu“ takovýchto pastoračních rad, který je „šitý na míru“ pastoračnímu kontextu diecézí české církevní provincie. Práce jako celek se snaží přispět k rozvoji takových pastoračních rad v české církevní provincii, které lze přirovnat k živému, trojičně inspirovanému, v každé farnosti přítomnému „tříbarevnému zrcadlu“, ve kterém se církev chápána jako „tančící ikona Trojice“ může „shlížet“, podle kterého se může „přičesávat“ a s pomocí kterého se může „učit příslušné taneční kroky“, aby mohla být součástí „trojičního kolového tance“.

ThLic. Tomáš Kotrlý, Th.D.

Pohřeb a hřbitov v legislativě Kodexu kanonického práva s přihlédnutím k právu České republiky

disertační práce v oboru kanonické právo, 2 svazky, 159 + 399 stran

Práce analyzuje kanonickoprávní církevní záruky pietní ochrany lidských pozůstatků a ostatků včetně míst, kde jsou pohřbeny nebo uloženy. Zaměřuje se na vznik a dějinné souvislosti církevního hřbitovního a pohřebního práva v západní Evropě s přihlédnutím k sekulárnímu právu v českých zemích. *Ius sepeliendi* a *ius funerali* mají původ v respektu k obecné lidské podstatě, a to v obou směrech, tj. jak ve vztahu k zemřelé osobě, tak ve vztahu k osobám pozůstalým. Dále se práce zabývá kanonickoprávními aspekty církevního pohřbu. Funkce křesťanského pohřbu spočívá v završení dosavadního společenství pozůstalých se zesnulým a upevnění naděje na opětovné setkání ve vzkříšení. Tradiční pohřební rituály pohanských národů se díky křesťanské víře ve zmrtvýchvstání změnily ve vyjádření naděje na život věčný. Předkládaná práce dále nabízí seznámení se současnou právní úpravou kremace v legislativě obou západních kodexů kanonického práva, jak z roku 1983, tak z roku 1917. Autor popisuje hlavní trendy pohřbívání v kostele, na hřbitově a v krematoriu, podle církevních a občanských předpisů v historické posloupnosti a porovnává vztah dvou normativních systémů (právo kanonické – české právo sekulární). Metodou práce je analýza a komparace vycházející z originálních kanonických textů vydaných ve zmíněných edicích a kodexech. V tabulkách a grafech je uvedený vývoj a poslední dostupná statistika počtu církevních pohřbů a hřbitovů v ČR. Autor dále upozorňuje na obrovský podíl relativity a proměnlivosti v dílčích pravidlech, zvycích a normách a pokouší se o hlubší zdůvodnění pohřbívání do země z teologického hlediska.

ThLic. Mgr. Jaroslav Lorman, Th.D.

Etika mezi zjevením a rozumem. Analýza morálně teologického konceptu Augustina Zippeho (1746/7–1816)

disertační práce v oboru teologická etika, 208 stran

Práce představuje pokus přiblížit se jedné části morálně-teologické tradice. Obsahuje pět kapitol (kromě úvodu a závěru). První dvě kapitoly se zabývají otázkami metody a stavem bádání o českém církevním osvícenství. Třetí pak představuje rekonstruovanou biografii Augustina Zippeho v kontextu jeho díla a doby. Čtvrtou kapitolu tvoří vybraná témata (liturgie, tolerance, křesťanské manželství aj.) z morálně-teologických děl Augustina Zippeho, i z děl dalších josefínských morálních teologů (Ignaz von Fabiani, Franz Fritsch, Joseph Lauber a Wenzel Schanza). Hlavním cílem této kapitoly je ukázat metodickou i obsahovou otevřenost konceptu Augustina Zippeho a dalších josefínských morálních teologů vůči soudobé filozofické diskuzi i rozvíjejícímu se biblickému i patristickému bádání. Pátá kapitola blíže analyzuje jádro morálně-teologické koncepce Zippeho. Za hermeneutický klíč

posloužil koncept autonomní morálky v kontextu křesťanské víry, který představil ve druhé polovině 20. století Alfons Auer. Vliv Zippeho mravouky je patrný u autorů pozdějších generací (Johannes Michael Sailer, Johannes Baptist von Hirscher). Pozoruhodná a především ve srovnání s díly tehdejšího pražského arcibiskupa Příchovského patrná je silná sociální dimenze Zippeho etiky. Láska k bližnímu vychází z přirozených sklonů a pudů, vlastních každému člověku. Každý člověk nese ze své přirozenosti spoluodpovědnost za společné blaho i dalších lidí. Zde jsou kladeny základy sociální nauky, které budou zřejmé později (Bolzano, Ketteler, von Löwenstein).

Doc. PhLic. Vojtěch Novotný, Th.D.

Teologicky žije člověk: Josef Zvěřina v l. 1913–1967

habilitační práce v oboru systematická teologie, 611 stran

Práce představuje život, působení, psané dílo a vývoj reflexe katolického kněze, kunsthistorika a teologa Josefa Zvěřiny (1913–1990) v letech mezi narozením a r. 1967, kdy politické změny způsobily jeho tématické přesměrování od dějin a teorie (filozofie a teologie) umění k dogmatické teologii. Členění práce do kapitol sleduje základní relativně ucelené periody Zvěřinova života, jak je lze rozpoznat z běhu událostí: Cesta ke kněžství (1913–1938), období druhé světové války (1938–1945), mezi totalitami (1945–1948), střet s proticírkevním režimem (1948–1952), v područí bezpráví (1952–1965), svoboden v nesvobodě (1965–1967). Následují obvyklé závěrečné kapitoly vědecké monografie, z nichž nutno upozornit zvláště na přílohy a na bibliografii prací Josefa Zvěřiny. Vývoj jeho reflexe je integrován do uvedeného členění: uvnitř každé periody jsou prezentovány autorovy publikace, charakterizována a kontextualizována dominující témata, citovány stěžejní myšlenky. Z tohoto hlediska se periodizace Zvěřinova života jeví podstatně jinak. V úvodním období nelze zachytit žádné specifické téma (1913–1938). Následuje doba, kdy se Zvěřina soustředil zejména na téma teologie laického apoštolátu, filosofie marxismu, dějin umění (1938–1952). Tato druhá perioda přinesla též základy jeho filosofie a teologie umění, jimž se pak přednostně věnoval v obdobím třetím (1952–1967). Protože práce ve svém stávajícím stavu nedovádí téma až do konce, vyhýbá se záměrně kvalitativnímu hodnocení Zvěřinových myšlenek a celistvému ocenění této osobnosti. Místo toho je připojena stručná rekapitulace vývoje jeho reflexe do daného okamžiku. Vzhledem k tomu, že se jedná o práci z dějin české katolické teologie, v níž se pojí moment biografický, bibliografický a ideový, je užíváno několik metod – vždy v návaznosti na téma, o které právě jde.

ThLic. Petr Štica, Th.D.

Oprávnění a hranice státní suverenity v imigrační politice – přistěhovalecká politika z pohledu křesťanské sociální etiky

disertační práce v oboru teologická etika, 368 stran

Práce se zabývá teologickoetickou reflexí mezinárodní migrace, především otázkou, zdali je z etického pohledu regulace mezinárodní migrace odůvodnitelná, a souvisejícími etickými otázkami, které jsou relevantní pro utváření imigračních politik. Práce předkládá nejprve historicky pojatý pohled na realitu států a imigrační politiku a představuje jednotlivé modely imigračních politik. Po prezentaci základních biblických podnětů pro zpracovávané téma (biblického étosu v otázce přijímání cizinců a dalších kontingentních biblických podnětů) jsou uvedeny relevantní impulsy z novodobé politické filozofie – zejména z myšlení I. Kanta, H. Arendtové a liberalistické a komunitaristické filozofie – jako východiska pro reflexi soudobé imigrační politiky. Teologickoetická reflexe uvedené otázky promyšlí z perspektivy principů křesťanské sociální etiky (personality, solidarity a subsidiarity). V závěru jsou nastíněny vybrané eticky orientované podněty pro imigrační politiku i činnost křesťanských církví.

TEOLOGICKÁ FAKULTA JIHOČESKÉ UNIVERZITY České Budějovice

Mgr. František Štěch, Th.D.

Vnitřní dynamika křesťanského života.

Aspekty fundamentální teologie v díle kardinála Avery Dullese S. J.

disertační práce v oboru fundamentální teologie, 271 stran

Práce mapuje hlavní aspekty fundamentální teologie v díle významného amerického teologa, kardinála Avery Dullese S.J. Jsou to: zjevení, víra a církev. Představení uvedených témat předchází kapitola o kardinálově životě i díle a kapitola o metodě v teologii zaměřující se ve svém závěru na určení Dullesovy vlastní vědecké metody. Jedná se o metodu symbolického realizmu, která pracuje s tématy fundamentální teologie pomocí modelových typologií (modely zjevení, modely víry, modely církve). U jednotlivých typologií je vždy dané téma představeno v souvislosti s fundamentální teologií, následuje detailní rozbor dané typologie a závěr, který prezentuje Dullesovo originální řešení dané problematiky. Všechna zmíněná témata pak vykazují vzájemné souvislosti, které v závěru ústí do konceptu „vnitřní dynamiky křesťanského života“, která má své přesahy i v rámci celých dějin spásy.

Mgr. Tomáš Veber, Th.D.

Teolog – polemik Antonín Lenz (1829–1901).

Počátky teologické antropologie v českých zemích

disertační práce v oboru teologická antropologie, 162 stran

Práce zachycuje počátky teologické antropologie v českých zemích. Ty se odrážejí v díle Antonína Lenze (1829–1901), českobudějovického profesora teologie, vyšehradského kanovníka a probošta. Lenz se zapsal do dějin jako průkopník novotomistické teologie, v jejímž duchu psal a přemýšlel o člověku ještě předtím, než byl tomismus doporučen ke studiu v papežské encyklice Lva XIII. Aeterni patris (1879). Autor představuje Lenze nejen jako teologa, ale také jako významného polemika se soudobými liberály a jako kritika bouřlivého pokroku. Práce představuje příspěvek k dějinám teologie, ale i k obecným a církevním dějinám 19. století.